

Teodor Križka

Dary

*Ďakujem, Pane, viac už nechcem nič.
Pochopil som, mám všetko, čo mi treba.*

*Len ďalej múdro do uší mi krič
pod nesmiernosťou blankytného neba.*

*Hoci ti neraz spôsobujem žiaľ,
dal si mi vajce, a nie zmiju, kameň.*

*I nádhery samého seba si mi dal
za málo tak, len za jediné amen.*

*Unúval som ťa v malicherných hrách
o zrnká popola a márnivého prachu.*

*Dal si mi chlieb, nie popol ani prach
a miesto strachu nad hlavu jas nachu.*

*Stačí len vstať a načiahnuť sa poň,
nadostač je ho, po krajine steká*

*a na stráni ho práve spása kôň,
a v amforách ho inam nesie rieka.*

*Mám všetko, čo mi treba, nach a jeho jas
sú bonus navyše, i rieka, i ten koník.*

*A hoci neprosím, tých darov je vždy viac,
než som si schopný čo len uvedomiť.*

*Zo všetkých pokladov si najväčší,
si pôvod všetkého, máš plnosť ozaj všetku.*

I pokoru, i lásku, čo ma vyľieči.

Veď moje brvná premenil si v smietku.

*Zlomené kosti vzal si na krídla
snového vetra, na smrť naložil si veto.*

*Ak čosi potrebujem, spravidla
chýba mi viera. Pane, takto je to.*

Sonet o mieri

*Na jeden pokoj - koľko treba vrážd?
Len na mier za necht jediného prsta!*

*A koľko treba sucha, aby dážď
požehnaním bol pre prahnúce ústa?*

*Veď niekde je a klíči odvaha
vydať svoj život, nech ten iný rastie.*

*Niekde sa isto niekto namáha
a vykupuje krvou naše šťastie.*

Liahne sa motýľ, kvitne ľalia.

*A koho pri tom raste zabíja
strom, ktorý dvíha plody do koruny!*

*Vlk strhne ovcu od hladu, len človek
sústavne smrťou sýte brucho plní,
vždy pripravený, a hneď na čokoľvek.*

Rozmary

*Prichádza, ale nechodí,
má na to prosto dôvody.*

Musí byť práve inde.

Ale raz isto príde.

*Zjaví sa, zaklope
s ružičkou na klope.*

*Uzná mi pravdu v mnohom,
no nakoniec dá zbohom.*

*Oči, nie najmladšie,
celé si vypláče
v hodvábnom cyklámene
inému na ramene.*

*Bozká ho na tvári,
mne nechá rozmary.*

*K inému pritúlená
ctí si a miluje ma.*

Kaplnka

*Keď naša láska umiera,
nariekajú len borovice,
aj to len sčasti, spolovice.
Taká je vám to chudera.*

*Nuž radšej nebyť primúdry,
po detsky veriť, že je večná
a prosieť, láska, neumri,
neopúšťaj ma ešte, slečna.*

*A keď nás z mysle vymaže,
zabaľme si jej krehké sklíčka*

*do posledného, do uzlíčka,
a zliepajme z nich vitráže.*

*Otočme okná do slnka,
nech živé sú, nech každá rastie.
Nech je z tých sklíčok kaplnka
na chválu lásky, za jej šťastie*

Skutky

*Priateľ, mám správu, takú záludnú:
Či zasýpal si, či si hľbil studne,
ľuďom je jedno, ľudia zabudnú.
Ale Boh nie, Boh nikdy nezabudne.*

*Preto nič nevykonaj pre oči
nepamätlivé, akokoľvek krásne.
Boh zlé ti odpustí a dobré zúročí,
no človek nie, len ľudská pamäť zhasne,*

*ak predtým nepridala horkosti
do sudov tvojho najlepšieho vína.
Ale Boh nie, Boh sa vždy zľútosť.*

*Veď otec nikdy neopúšťa syna,
aj keď sa vzdiali. Aj keď premrhá
celý svoj podiel z dedičného práva.
U Boha láska jediná je zásluha -
milosrdenstvo cesty vyrovnáva.*

Minúta

*Keď stolička je stolička a stôl
je doska na nohách len pod ustaté päste,
a mlčia s nimi veci navôkol,
a jedno je, či so mnou ste, či nie ste,
predrahí moji, aký som len sám.
Sedím tu v kabáte, až po kosti však holý,
a únava je iba prázdny rám
okolo obrazu, čo ešte iba bolí
voľakde v dreni. V takej minúte
samovrah stáva na okraji mosta
a sleduje, a sleduje to plynutie
pod chvením nôh... No ku mne chodia hostia -*

*nejasné slová. Náhle vystúpia
z oparu ako z diaľky provy lodí.
A aká je to nádhera, a aká potupa!
Dajako takto ku mne krása chodí.*

*Strmhlav sa vrhám, zatajujúc dych,
do tej tmy pod sebou, no padám vlastne
do hĺbok, dôverných a neznámych,
a narážam si srdce na kôl básne.*

Sviece

*Tie dni, tie noci večne spolu - kde sú?
Len stromy ďalej rozpúšťajú lokne.
I napoludnie zapalujem sviecu,
za všetky jednu v každom jednom okne.*

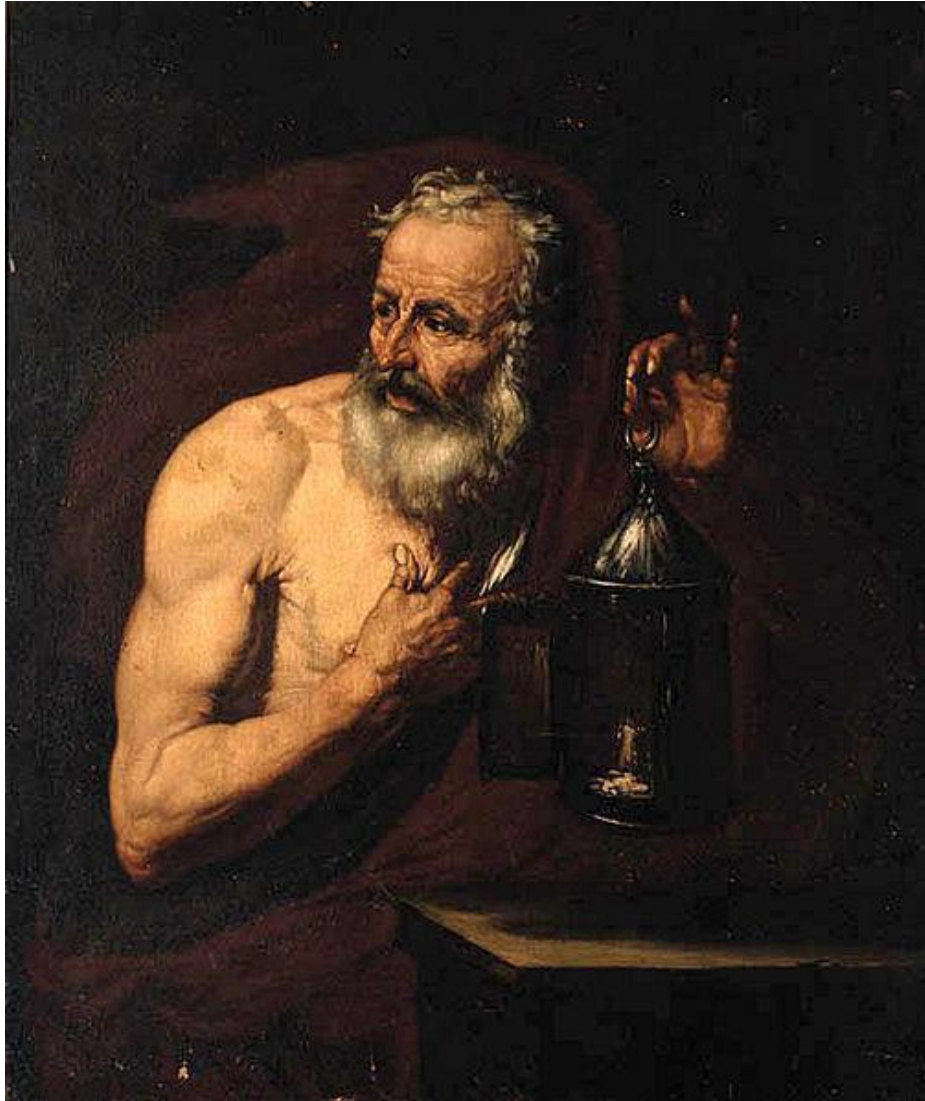
*Dohorí jedna, a hneď kladiem novú.
Za sviecou svieca za mňa voskom plače,
umiera, ale zmŕtvychvstáva k slovu,
k svitaniu, čo je celé opäť vtáčie.*

*Knôt sa hneď chytá. Ani srdce netlie.
Od brieždenia vždy znovu do brieždenia
v temnote čias ma spoznáš po tom svetle.
Odpálil som ho z lampy Diogena.*

Márnotratník

*Škaredé veci sveta, prosím vás,
ustúpte bokom, vycúvajte z cesty.
Už na vás nemám chuť a ani čas.
Celého seba bez prestávky niešť ti,
môj Boh a Pán, sa chystá planý syn.
Nezostalo mu nič viac z tvojich darov.
Zľutuj sa nad ním, úzkosť z pliec mu s ním,
veď na kolenách padá dolu tvárou.*

*Z ďalekých ciest sa k tebe vracia späť.
Dovoľ mu spať a jesť ako svojim sviniam,
alebo vytlač zo života ako vred,
veď kam by už šiel, nemá kam ísť inam.*

https://scontent.fbts3-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/62304934_2799136153446296_5999937581570064384_n.jpg?nc_cat=106&nc_ht=scontent.fbts3-1.fna&oh=0129dd7c287225eff2509527bf296f61&oe=5D7BE71B

Plagiát

*A každú jar zas vyrážajú klíčky,
tak pravidelne, bezvýhradne, presne.
Ako ja, Pane! Tiež tak spiatočnícky
vyznávam lásku, spievajúc ti piesne.*

*Azda ti zavše ulahodia ušiam,
veď ty si súlad, krásu vlastníš všetku.
Ja iba naivne a hlúpo skúšam
zopakovať ju, nepridajúc smietku.*

*Prečo má človek na hlave dve uši
a jednej ústa, jazyk iba jeden?
Dvakrát viac treba námahy ísť k duši,
jazyk však hojdá diablov rovno sedem.*

Smútku je toľko

*Je toľko smútku vôkol, aj v nás oboch.
Kam sa len obzrieš, práve život hasne,
v pôrodniciach aj v boji po zákopoch.
Ale žiť treba, a ak žiť, tak krásne.*

*Kostoly pália, bombardujú domy
a mieru niet, mier nezračí sa blízko.
Mal šťastie, z frontu vrátil sa, len chromý.
Žiť treba, aj keď o barlách, no čisto.*

*Zomrelo dieťa, plačú u susedov.
Nemohúce sú proti smrti piesne.
Nechodí zvol'a sama, príde s biedou.
Ale žiť treba, a ak žiť, tak čestne.*

Sme

*Nemusím nič. Nič, ani sa len pohnúť z miesta,
aby som sa ťa dotkol - dávno za plecía
objímajú ťa moje sny a gestá.
Tak veru láska nádherne ma trestá.
Tak po hrudi mi chodia ráfy koleša*

*Veľkého voza - ako ďaleko je,
ďalej než čokoľvek, čo chvie sa okolo,
a predsa ukazujú jeho oje
na Severku - presnejšie ako gestá moje -
a odjakživa, keď nás ešte nebolo.*

*Naše sny siahajú až za oblaky,
putujú za nás ďalej po zemi.
Samoty niet, sú zvieratá a vtáky,
je vesmír navôkol, je život ako taký.
Sme v Bohu. Boh je v nás. My, aj keď vzdialení.*

Zvečerenie

*Akési prsty, ťažké ako vzduch
na krídlach vážky, keď sa odpútava
od stebľa trávy skôr než útok vlh
zlomí jej krásu, farbiam dokrvava*

*hladinu rieky. Pozriem doprava,
kohútia hlava sa tam váľa v piesku.*

*Poprava! Ale aká poprava!
Krvavá ruža vresku na opliecku
večernej slečny práve rozkvitá.
Naberám z vody do spojených dlaní,
napájam koňa. Čierne kopytá
prebehnú po mne, a ja podupaný
nádherou ešte dlho nevstávam.*

*Čo sa len do tej duše nepomestí!
Skutočnosť vyrovná sa predstavám.
Do hrsti plačem, nie však od bolesti.*

*V koryte rieky krv sa ako kov
z vysokej pece leje na nebesá.
Ale už dosť, viac netreba už slov.
Krv vsiakne do trávy a zvečernie sa.*

Ranná pochôdzka

*Jar chodidlami chrbát zimy hnetla.
Zahorím ohňom, idúc Záhorím
a rovná svieca, holenná kosť svetla,
vystúpi z temna, biely kaolín.*

*Svieca a päšť, tá šabl'a v tichej pästi,
pára tmu vo mne, zostane len pár
franforcov, vietor zavesí ich v liešti,
zástavu, ktorá celkom stráca tvar.*

*Vosk ako bozky na dlane mi kvapká,
vosk milých obrázkov, bozk po bozku,
oheň, akoby na mne zahorela čiapka.
Pochôdzka. Podobá sa na vôdzku.*

Autoportrét

Stačí pár farieb, len pár ťahov štetca.
No obraz žiada chvíľ sa zas a zas,
do chvenia celý celkom zaodieť sa,
a krvácať, a krvácať, a na doraz.

Obraz chce mnoho, viac než veľa,
a stále viac a viac, a bez konca
pýta kus tela za drobný kus diela,
akoby to bol len kus lakomca.

Ťažko sa bratať s obhajcom aj katom,
čo skrývajú sa v jednej osobe.
Naostatok, veď čo je, čo je na tom,
aj tak si maľuješ len portrét na hrobe.

Mám rád svoj národ

Mám rád svoj národ, štát svoj, svoju vlasť,
Kristovu cirkev mámam ešte radšej.
Mám teda na čie prsia hlavu klásť.
Staručká je, no netreba mi mladšej.

A rád som, ak ma za to hanobia.
Len odkundes sa zrieka vlastnej matky.
Milujem život, všetky obdobia,
i jar, i zimu, veď je taký krátky.

Neprichádzajú takým na meno,
čo vlasť si ctia aj cirkev, tú jej dušu.
Na krásu pľujú síru záhrobia.
Nemajú veru nijaký dar vkusu.

Niekedy, zavše, človek žalostí,
otočí sa a do rukáva smúti.
Dlho som si k ich spupnej hrubosti
privykal, už sú mi však ukradnutí.
Keď mi je ťažko, veru mám kam klásť
boľavú hlavu, na hrud' ku tej vašej.
Mám rád svoj národ, štát svoj, svoju vlasť,
Kristovu cirkev mám však ešte radšej.

Na jedno šťastie priveľa

*Na jedno šťastie priveľa
mať strechu nad hlavou a strom -
hoci aj s trochou imela.
Viac ako dosť nám dvom.*

*Strom mohol by byť hocaký,
čerešňa, jabloň, jedna z briez,
len nech je vhodný pre vtáky,
nech ich je pestrá zmes.*

*A nech je nebo v korune
modré až po závrat, a zvlášť
nech býva temné úplne,
keď v ňom blesk pára dážď.*

Ach, keby si tak vedela...

Ale sa túlaš kadesi.

*Na jedno šťastie priveľa
mať tvoju hlavu na pleci.*

https://www.facebook.com/photo.php?fbid=205530712457786&set=a.543292099112637&type=3&eid=ARAs9Qzch1_JGqCB2yTBt4kJ919jBvVNpcF9A4KSmPivFU1I2A9q-lJtv_Kc1Pfu0QxTCRykbFebGz6

* * *

*Sú také vlákna, zo všetkých sú najtenšie,
tenšie než lúč alebo pavučina.
Z tých vláken spriadam dušu na verše,
až na ten povraz pieseň obesí ma.*

*Vlastne už dnes tak visím v prievane
pohnutých časov, bez bratov a sestier.
A z úst mi visí jazyk, biedne imanie,
a tretie oko na čele je priestrel
do výšok s kúskom modrej oblohy.
Dušu mám hudbou nežne podvedenú.
Na vlákne básne, taký úbohý,
za nohy visím krásne do Edenu.*

Niekde tam

*Niekde tam, veru ani neviem kde,
je ktosi krásny, v spánku za mňa bdie
a vo dne v noci sústavne mi žehná.
Je ako more, netuším, kde breh má.*

*Neviem kde, ale verím mu, že je,
kam inam viedli by ma aleje,
za kým a načo strmo by som stúpал
a kvôli komu schytal by som úpal.*

*Nie som si istý, či ja vôbec som,
no asi som, keď kráčam za hlasom
a ten hlas, čo len šepká, tak mu patrí,
ako mne patrí Zemplín, Spiš a Tatry.*

*So Slovenskom som celkom zrastený,
lebo to on tak v srdci krásne mi,
keď milujem a celý do mňa vrasťá.
Neviem, kde je, no volávam ho láska.*

Rosa

*Niekedy, keď sa na spadnutom lístí
zokupia kvapky, v lese, v ústraní,
zdáva sa mi, že ktosi veľmi čistý
plakal tým žltým listom do dlaní.*

*Predo mnou bol tu, tíško vytratil sa,
počujúc v tráve suchot mojich nôh.
Bozkávam rosu z listu ako z líca
vznešenej tváre - čo ak to bol Boh.*

Čo môžem viac

*Len život chváli vtáčí spevokol,
zbor tráv a kvetov šumí o tom istom,
a o živote spieva navôkol
každý strom každým jedným listom.*

*A život chvália stromy v koreni,
chvením tých svojich telegrafných spojov
natahnutých tam kdesi v podzemí.*

Čo teda iné úlohou je mojou!?

*Neviem, či mám, či nemám dáky vkus,
no prichádza to na mňa, v božej chvíli
nadrapujem sa k spevu z plných pľúc,
či mám hlas, či len moje srdce kvíli.*

*Drozd spieva na strome, strom s ním,
a každá pieseň krajšia je než prvá.
Tak aj ja spievam, chváliť nemám čím
život, dar Boží, že je a že trvá.*

Metanoja

*Keď bolí svetlo, čo to znamená?
Že brány jasu sa nám nezatvoria.
Anjel má krídla - dosky z kameňa,
tie ťažké biele krídla Desatora.*

*Kamenné dosky, ťažké ako hrob,
nesú nás ponad priepasti a zrázy.
Ako vred z tela zoškraboval Jób,
zoškrabujeme pýchu, čo nás kazí.*

*To tá je ťažká, ťažký temný hriech
namiesto lásky, pokory a peria.
Breh strmý pre nás nepokorných, nech
výšky sú iba pre tých, ktorí veria.*

In

<https://www.facebook.com/teodor.krizka?fref=ts>